

Betreft: Zienswijze Cascade op wetswijziging Milieubeheer

Datum: 21 augustus 2025

Geachte heer/mevrouw,

Als branchevereniging van de oppervlakedelfstoffenwinners vertegenwoordigt Cascade meer dan 90% van de productie van de bouwgrondstoffen zand, grind en klei in Nederland. De leden van Cascade leveren niet alleen essentiële grondstoffen voor de bouwsector, maar combineren hun gebiedsontwikkelingsprojecten met andere maatschappelijke functies zoals klimaatadaptatie, waterveiligheid, natuurontwikkeling, recreatie en het bevorderen van biodiversiteit.

Cascade heeft met belangstelling kennisgenomen van de terinzagelegging van het conceptwetsvoorstel inzake milieuprestatie-eisen voor de GWW-sector. Wij onderschrijven het streven om de milieu-impact van GWW-projecten zoveel als mogelijk te beperken. Tegelijkertijd wil Cascade haar zorgen uitspreken over de praktische uitvoerbaarheid en mogelijke onbedoelde effecten van het wetsvoorstel.

De voorgestelde wetgeving legt de verplichting bij aanbestedende diensten om eisen te stellen aan de milieuprestaties van materialen, en deze prestaties te laten meewegen in de gunning. De nadere invulling daarvan wordt gedelegeerd aan een algemene maatregel van bestuur (AMvB), waarvan inhoud en reikwijdte op dit moment nog niet heel duidelijk zijn. Belangrijke elementen zoals de drempelwaarden voor aanbestedingen en de reikwijdte van de productgroepen waarop de verplichtingen van toepassing zijn, blijven vooralsnog open. Deze onduidelijkheid bemoeilijkt een goede beoordeling van de impact van deze voorgenomen wetswijziging en roept vragen op over de voorspelbaarheid en rechtszekerheid voor marktpartijen.

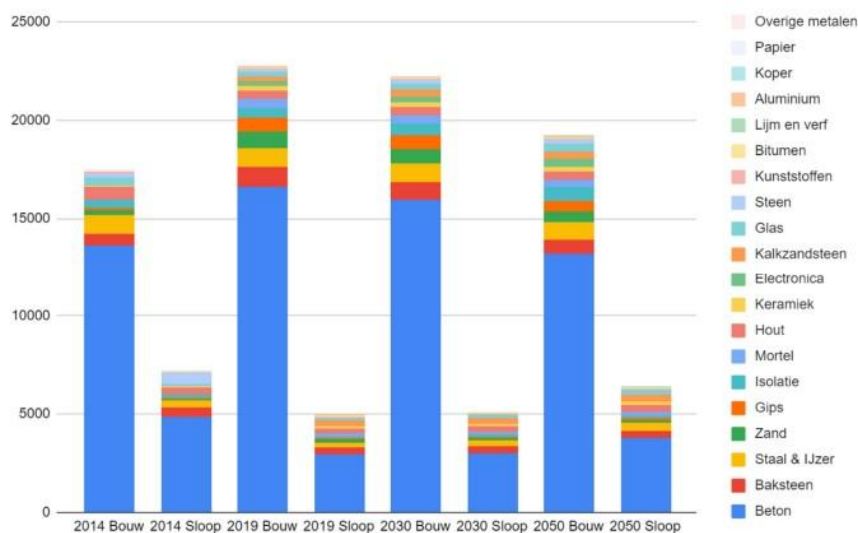
Daarnaast ziet Cascade het ontbreken van heldere definities van begrippen als 'duurzaam' en 'circulair' als een risico voor de praktische toepassing van het voorstel. Zonder een duidelijk afwegingskader bestaat het gevaar dat bij aanbestedingen producten of oplossingen bevoordeeld worden die op papier goed scoren, maar in de praktijk minder duurzaam of circulair zijn dan alternatieven. Dit kan leiden tot onbedoelde effecten en juridische onzekerheid in het aanbestedingsproces. Cascade is van mening dat fundamentele beoordelingscriteria die de kern van de duurzaamheidstoets vormen, niet volledig aan toekomstige AMvB's zouden moeten worden overgelaten.

Cascade acht het van groot belang dat indien er gekeken wordt naar hergebruik van grondstoffen (een groot en belangrijk onderdeel van circulariteit naar mening van Cascade), er wordt gekeken naar eindeloos hergebruik, dus levenscyclus na levenscyclus. Hiervoor zijn kwalitatief hoogwaardige grondstoffen nodig en het "schoon" houden van ketens. Zo is Cascade bijvoorbeeld geen voorstander

van keten vreemde (afvalstoffen) in de beton- of asfaltketen toepassen, waardoor de grondstoffen niet meer hergebruikt kunnen worden in een volgende levenscyclus wegens teveel vervuiling. Het wegmengen van dergelijke afvalstoffen lijkt wellicht circulair, maar valt naar mening van Cascade niet onder echte circulariteit zoals we nastreven in de circulaire economie. In plaats van het reduceren van afval, zal dit juist tot meer afval leiden in de toekomst.

Verder is het belangrijk een zéér goed beeld te hebben van volumes van grondstoffen die vrijkomen uit sloop. In de praktijk is de vervangbaarheid van primaire grondstoffen zoals zand, grind en klei door secundaire materialen beperkt. De beschikbaarheid van secundaire grondstoffen blijft structureel achter bij de vraag naar grondstoffen, mede doordat Nederland veel meer bouwt dan sloopt. Hiervan zijn studies door het EIB, Metabolic en TNO uitgevoerd ([EIB & Metabolic, 2022](#)). De onderstaande grafiek uit het rapport van EIB en Metabolic (p. 109) maakt duidelijk dat de toekomstige vraag naar grondstoffen ruimschoots het aanbod uit sloopmaterialen zal blijven overtreffen.

Figuur 3.17 Vraag en aanbod van materialen in 2014²⁹, 2019, 2030, 2050, B&U, kton

Bron: Metabolic, EIB

Figuur 3.17 “Vraag en aanbod van materialen in 2014, 2019, 2030, 2050”

Het is daarnaast goed om rekenschap te geven dat de kwaliteit van veel vrijkomend materiaal onvoldoende is om te voldoen aan technische eisen binnen GWW-projecten. Dit komt doordat deze grondstoffen en materialen in het verleden niet ontworpen en toegepast zijn met oog op hergebruik. De verwerking ervan tot bruikbaar materiaal is vaak technisch complex, kostbaar en belemmert daardoor hergebruik.

Hoewel het wetsvoorstel beoogt de inzet van secundaire materialen te stimuleren, waarschuwt Cascade voor het risico dat het voorschrijven van (minimale) percentages gebaseerd op secundair gebruik leidt tot perverse prikkels. In de huidige markt kan dit ertoe leiden dat secundair materiaal uit het buitenland wordt geïmporteerd om te voldoen aan aanbestedingseisen.

Dit resulteert in extra transportemissies en ondermijnt het streven naar lokale, duurzame grondstoffenketens. Dit staat bovendien haaks op de uitgangspunten van het nationale duurzaamheidsbeleid en de ontwerp Nota Ruimte, waarin expliciet wordt gesteld dat Nederland geen (zo min mogelijk) milieulast en/of grondstoffen behoefte mag afwentelen op het buitenland. Daarnaast wordt er maatschappelijk aangedrongen op meer zelfvoorzienendheid op het gebied van grondstoffen. Toenemende afhankelijkheid van andere landen op dit gebied is onwenselijk en tast de strategische onafhankelijkheid van Nederland op het gebied van grondstoffen aan. Dit terwijl zand, grind en klei zijn verre van schaars in Nederland (de vergunningen om deze grondstoffen te mogen winnen zijn schaars), lokale winning beperkt transport en is duurzaam en transparant georganiseerd. Deze primaire grondstoffen zijn én blijven, in combinatie met secundaire grondstoffen waar mogelijk en beschikbaar, noodzakelijk voor het realiseren van grote maatschappelijke opgaven zoals woningbouw, dijkversterking en infrastructuur. Lokale winning draagt bij aan leveringszekerheid, autonomie en een stabiele grondstoffenmarkt, en voorkomt afhankelijkheid van externe bronnen met mogelijk hogere milieulast. Daarnaast zijn winningsprojecten altijd onderdeel van gebiedsontwikkelingsprojecten waarmee zaken als rivierwaterveiligheid, natuur- en recreatiegebieden worden gerealiseerd, maar ook bijvoorbeeld waterbufferingsgebieden worden aangelegd.

Cascade ondersteunt van harte het stimuleren van het toepassen van secundaire grondstoffen in de GWW, mits dit gebeurt binnen realistische en duurzame kaders. Cascade pleit daarom voor milieuprestatie-eisen die voldoende ruimte laten voor maatwerk, die rekening houden met de beperkte beschikbaarheid van hoogwaardige secundaire grondstoffen, en die de inzet van lokaal gewonnen primaire materialen niet onnodig beperken. Daarbij is het van belang dat centrale begrippen en beoordelingskaders helder, eenduidig en wettelijk verankerd zijn om interpretatieverschillen en juridische geschillen in het aanbestedingsproces te voorkomen. Alleen op die manier kan de wetgeving daadwerkelijk bijdragen aan een duurzame, toekomstbestendige en uitvoerbare GWW-sector.

Om tot een uitvoerbare, effectieve en realistische toepassing van milieuprestatie-eisen in de GWW-sector te komen, verzoekt Cascade het ministerie om bij verdere uitwerking van het wetsvoorstel en de bijbehorende AMvB's rekening te houden met het volgende:

- **Beperk de verplichting toepassing secundaire grondstoffen tot realistische situaties**, waarbij beschikbaarheid en kwaliteit van secundaire materialen voldoende geborgd zijn, en ook op transporteerbare afstanden voorradig zijn.
- **Zorg voor een heldere afbakening van productgroepen** waarop de milieuprestatie-eisen van toepassing zijn, en maak duidelijk of funderingsmaterialen (zoals zand en grind) daar ook onder vallen.
- **Definieer de begrippen 'duurzaam' en 'circulair' wettelijk**, om eenduidige interpretatie mogelijk te maken en juridische onduidelijkheid te voorkomen. In dit kader is het wellicht goed om te spreken over hergebruik van grondstoffen.
- **Voorkom perverse prikkels** door geen absolute eisen te stellen aan het verplicht percentage in te zetten secundair materiaal. Zeer belangrijk om een goed beeld te hebben van waar en hoeveel secundair materiaal zich bevind/vrijkomt. Import van secundaire grondstoffen uit het buitenland is ook afwenteling en zeker niet vrij van milieu-footprint.

- **Waarborg rechtszekerheid en transparantie** door beoordelingscriteria en afwegingen in aanbestedingen op een duidelijke, volledige en objectieve wijze wettelijk vast te leggen.
- **Bied naast lokaal gewonnen secundaire grondstoffen ook ruimte voor lokaal gewonnen primaire grondstoffen**, die zeer duurzaam zijn geproduceerd en bijdragen aan leveringszekerheid, onafhankelijkheid en maatschappelijke opgaven zoals woningbouw, natuurgebieden/biodiversiteit en waterveiligheid.

Hoogachtend,

Cascade

Vereniging van oppervlaktedelfstoffenwinners